

На основу члана 77. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 – др. закон и 47/18) и члана 41. Закона о планском систему („Службени гласник РС”, број 30/18),

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Немањина бр. 22-26, Београд

О б ј а в љ у ј е

Обавештење да отпочиње израду Нацрта закона о смањењу ризика од града. С тим у вези, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде истовремено објављује и полазне основе за израду Нацрта закона о смањењу ризика од града.

1. Анализа постојећег стања:

Модификација времена, деловањем на градоносне облаке у циљу заштите пољопривредних усева и других материјалних добара од града, уведена је као правни појам у правни систем Републике Србије доношењем Закона о одбрани од града („Службени гласник РС”, бр. 54/15) и подзаконских аката, са циљем да се законским регулисањем обезбеди усклађивање рада бројних субјеката система одбране од града на територији Републике Србије. Овај Закон донет је у складу са Законом о ванредним ситуацијама усвојеним 2009. године, у циљу смањења утицаја градоносне елементарне непогоде на пољопривреду („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 92/11 и 93/12) и интегрисања система одбране од града у јединствен систем заштите и спасавања у ванредним ситуацијама. Закон о ванредним ситуацијама престао је да важи доношењем Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама 2018. године.

Полазећи од искустава стечених у примени Закона о одбрани од града, која су указала на бројне проблеме у пракси, као и од новог развоја правног оквира у области смањења ризика од катастрофа, како на светском и европском нивоу тако и у Републици Србији, доношењем Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 87/18), појавила се потреба да се донесе нови закон који би питање смањења ризика од града, као елементарне непогоде која је прописана Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, уредио у складу са овим кровним законом.

Такође, због великог друштвеног интереса и досадашњих резултата у ублажавању последица елементарне непогоде града, као и чињенице да се због антропогеног утицаја на климу на подручју Југоисточне Европе очекују све чешће и разорније олујне непогоде праћене градом, послове оперативног система смањења ризика од града, због сложености његове техничко-технолошке инфраструктуре која покрива целу територију Републике Србије, неопходно је регулисати посебним законом, који је усклађен са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама. Правни оквир треба да обезбеди укљученост система смањења ризика од града у систем смањења ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама који је од посебног интереса за Републику Србију, као и да обезбеди услове у којима се систем може даље развијати у складу са научно-техничким развојем у области вештачке модификације времена.

Нацртом закона о смањењу ризика од града прописани су циљеви и начела јединственог система смањења ризика од града на територији Републике Србије, његова организациона структура са јасним правима и обавезама свих субјеката система, односно надлежних органа државне управе, органа аутономне покрајине и органа јединица локалних самоуправа у успостављању оперативног рада и функционисања овог система.

У складу са Конвенцијом УН о забрани употребе у војне, или било које друге непријатељске сврхе, техника за модификацију животне средине усвојеном 1977. године (Convention on the Prohibition of Military or Any Other Hostile Use of Environmental Modification Techniques), прописано је да сви пројекти модификације времена, који обухватају и вештачко деловање на природне процесе у атмосфери у мирнодопске сврхе у циљу смањења ризика од града, морају бити под контролом државе. Напомиње се да у Европској унији не постоји регулатива која уређује област вештачког деловања на градоносне облаке засејавањем истих хемијским реагенсом.

2. Разлози за доношење Закона

Разлог за доношење Закона о смањењу ризика од града је обезбеђивање усклађености одређених законодавно-правних решења са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, као и усклађеност организације и функционисања јединственог система смањења ризика од града на територији Републике Србије са надлежностима субјеката овог система и реалним потребама смањења ризика и ублажавања последица ове елементарне непогоде у сектору пољопривреде.

Примена Закона о одбрани од града показала је да кључни проблем представља уопштено прописана надлежност органа аутономне покрајине и јединица локалних самоуправа у смислу пружања непрецизно формулисане подршке надлежном органу државне управе, као и неадекватна одредба о финансирању система одбране од града која није дефинисала обавезе органа јединица локалне самоуправе и аутономне покрајине као субјеката система одбране од града, у пружању финансијске подршке систему одбране од града, што ствара тешкоће у обезбеђивању стабилних услова финансирања оперативног рада и функционисања сложеног техничко-технолошког система одбране од града који покрива целу територију Републике Србије. Ови проблеми у пракси су се јавили одмах након ступања на снагу Закона о одбрани од града, те је већ 2016. године министарство надлежно за вршење надзора над спровођењем Закона о одбрани од града (Министарство пољопривреде, шумарстава и водопривреде), донело мишљење у вези са релевантним одредбама Закона о одбрани од града, (број: 011-00-746/2016-09 од 19. маја 2016. године), којим је потврђено да „аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе могу да обезбеђују подршку за функционисање система одбране од града који обухвата скуп мера и радњи које су прописане чланом 2. Закона о одбрани од града, односно да купују средства за засејавање градоопасних облака-ракета, а јединице локалне самоуправе могу и да обезбеђују подршку надлежном органу у ангажовању извршилаца за деловање на градоносне облаке-стрелаца на лансирним станицама у складу са чланом 14. Закона о одбрани од града”. Тиме су створени формално-правни услови за учешће органа јединица локалне самоуправе, као субјеката система одбране од града, у финансијској подршци система одбране од града, а нарочито у делу који се односи на набавку противградних ракета и додатно финансирање ангажованих стрелаца. Међутим, како Државна

ревизорска институција, у поступку ревизије финансијског пословања, не прихвата наведено мишљење, већ су активности субјеката базиране на истом означавање као неправилност у пословању, у пракси су настајали бројни проблеми у примени овог Закона.

Прецизирањем поделе надлежности међу субјектима система и јасним прописивањем начина и могућности финансирања послова из делокруга субјеката система смањења ризика од града, извршило би се усклађивање законских одредби са Уставом Републике Србије (члан 190. Устава), Законом о локалној самоуправи (чл. 20. ст.1. тачка 8), чл. 78), као и са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама (чл. 2 и 13. и члан 29. ст. 1. тачка 5), и тиме омогућило свим субјектима система пословање у складу са законом.

Примена Закона о одбрани од града нарочито је показала мањкавост појединих, неадекватно формулисаних одредби, које су послужиле као правни основ за подношење бројних, у суштини, неоснованих тужби грађана против надлежног државног органа за надокнаду штете од града по принципу објективне одговорности. Енорман раст броја наведених тужби и нереалне процене висине штета које достижу и више стотинама милиона динара, угрожавају економски интерес Републике Србије и оперативну функционисање надлежног органа.

Због свега наведеног, приступа се изради Нацрта закона о смањењу ризика од града.

3. Циљеви који треба да се постигну доношењем Закона

Циљ доношења Закона о смањењу ризика од града је усаглашавање са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама и стављање ван снаге Закона о одбрани од града („Службени гласник РС”, бр. 54/15).

Осим тога, циљ је и стварање правног оквира који обезбеђује укљученост система смањења ризика од града у систем смањења ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама, а који је од посебног интереса за Републику Србију, као и услове у којима се систем може даље развијати у складу са научно-техничким развојем у области вештачке модификације времена.

Циљ је такође прецизирање поделе надлежности међу субјектима система и прецизније прописивање начина финансирања послова из делокруга субјеката система смањења ризика од града, чиме би се извршило усклађивање законских одредби са Уставом Републике Србије и другим законима, као и ефикасна примена Закона у пракси.

4. Ефекти доношења Закона

Закон ће имати директан позитиван утицај на све субјекте система смањења ризика од града, а нарочито на органе аутономне покрајине и органе јединица локалних самоуправа, који ће послове из своје надлежности у систему смањења ризика од града извршавати у складу са Законом, односно, своје пословање ускладити са захтевима Државне ревизорске институције.

Доношењем новог Закона о смањењу ризика од града успоставиће се ефикаснији систем координације оперативног рада и развоја јединственог система смањења ризика од града на

територији Републике Србије, с обзиром да су много прецизније прописане обавезе и права свих субјеката система као и начин финансирања послова из делокруга појединих субјеката система, чиме ће се створити неопходни нормативни услови за ефикасно спровођење превентивних активности у области смањења ризика од града и ублажавању последица у сектору пољопривреде.

5. Трошкови које ће примена Закона изазвати грађанима и привреди

Примена овог закона неће изазвати нове трошкове грађанима нити привреди. Закон ће имати позитиван ефекат на произвођаче ракета за засејавање градоопасних облака, као и аутоматских мерних уређаја и опреме која се користи у систему за смањење ризика од града.